

ESIF – implementační struktura

David Póč, Oddělení pro strategii a projektovou podporu

Programové období 2014-2020

- Dohoda o partnerství
- Snížení počtu operačních programů v komparaci s 2007-2013
- Celkem 20 programů z nichž je 8 velkých/sektorových
- Nahrazení ROPů novým Integrovaným regionálním operačním programem IROP
- Větší provázanost mezi OP – administrativa, spolufinancování ad.

Řídící orgán

- Hlavní zásadou při využívání prostředků z rozpočtu EU je přísné oddělení linie řídicí, platební a kontrolní
- Řídícím orgánem se rozumí orgán zodpovědný za účelné, efektivní a hospodárné řízení a provádění programu v souladu se zásadami řádného finančního řízení.
- Např. Operační program Zaměstnanost – Ministerstvo práce a sociálních věcí, OP Doprava – Ministerstvo dopravy, OP Výzkum, vývoj a vzdělávání – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Hlavní funkce Řídícího orgánu

- **Obecně každý ŘO odpovídá za zavedení a udržování řídicího a kontrolního systému v souladu s požadavky Evropské komise, příslušných předpisů ES a národní legislativy:**
 - zjišťuje zda projekty určené ke spolufinancování z prostředků rozpočtu EU jsou vybírány na základě kritérií relevantních pro daný program
 - zajišťuje existenci systému pro záznam a uchování účetních záznamů v elektronické podobě pro každou operaci v rámci programu
 - zajišťuje soulad uskutečňovaných operací s národními pravidly a pravidly ES týkajícími se způsobilosti výdajů, zadávání veřejných zakázek, veřejné podpory, ochrany životního prostředí, rovných příležitostí a zákazu diskriminace
 - zajišťuje, že příjemci a jiné subjekty zapojené do realizace operací vedou účetnictví či daňovou evidenci dle podmínek uvedených v příslušné metodice
 - poskytuje Evropské komise informace, které jí umožní posouzení velkých projektů
 -
- **ŘO má právo své rozhodovací pravomoci delegovat na Zprostředkující subjekty (ZS). Nelze však delegovat celkovou odpovědnost za řízení programů.**
- **Konečnou zodpovědnost za implementaci jednotlivých programů nesou ministři, do jejichž působnosti spadá daný program. V případě ROPů je zodpovědnost transponována na jednotlivé předsedy Regionálních rad.**

Platební a certifikační orgán (PCO)

- Platebním a certifikačním orgánem se rozumí orgán zodpovědný za celkové finanční řízení prostředků poskytnutých České republice z rozpočtu EU (resp. ESI fondů) a certifikaci výdajů dle příslušných nařízení k ESIF či dalším fondům.
- **Hlavní funkce PCO:**
 - spravuje prostředky z rozpočtu EU na účtech zřízených u ČNB
 - vypracovává a předkládá žádosti o průběžné a závěrečné platby Evropské komisi pro všechny programy na základě výkazů výdajů předložených ŘO
 - přijímá platby z Evropské komise
 - pro účely certifikace ověřuje řádné fungování řídicího a kontrolního systému na všech úrovních implementace
 - vytváří a aktualizuje metodické dokumenty pro zavádění certifikace výdajů rozpočtu EU a pro finanční toky a kontrolu prostředků z rozpočtu EU
 - vrací neoprávněně vyplacené výdaje, včetně úroků z nich, Evropské komisi, nebylo-li v souladu s pravidly ES rozhodnuto o jejich realokaci v rámci programu, ve kterém k neoprávněnému čerpání prostředků došlo
 -

Auditní orgán (AO)

- **Orgán zodpovědný za zajištění provádění auditů za účelem ověření účinného fungování řídicího a kontrolního systému programu a za vykonávání činností v souladu s obecným nařízením k fondům. Funkcí AO vykonává aktuálně speciálně zřízený Odbor 52 MF ČR – Auditní orgán.**
- **Hlavní funkce AO:**
 - zajišťuje audit připravenosti řídicích a kontrolních systémů programů
 - předkládá Evropské komisi nejpozději do 12 měsíců od schválení příslušného programu zprávu posuzující nastavení řídicích a kontrolních systémů programu včetně stanoviska k jejich souladu s příslušnými ustanoveními právních předpisů ES
 - předkládá Evropské komisi do 9 měsíců po schválení příslušného programu strategii auditu zahrnující subjekty, které budou audity provádět
 - zajišťuje provádění auditu ve veřejné správě za účelem ověření účinného fungování řídicích a kontrolních systémů operačních programů
 - zajišťuje provádění auditu ve veřejné správě na vhodném vzorku operací pro ověření výdajů vykázaných Evropské komisi
 - vydává každoročně pro Evropskou komisi stanovisko k tomu, zda fungování řídicího a kontrolního systému poskytuje přiměřenou záruku, že výkazy výdajů předložené Evropské komisi jsou správné a že související transakce jsou zákonné a řádné
 -
- AO nese odpovědnost za zajištění výše uvedených činností s tím, že při zachování vlastní odpovědnosti může vybrané činnosti delegovat na další auditní subjekty
- Je přípustná pouze jedna úroveň pověření k výkonu výše uvedených činností (tj. auditní subjekt nemůže činnostmi pověřit další subjekt), a to na smluvním základě

Monitorovací výbor (MV)

- ŘO zřizují MV pro každý program nejpozději do 3 měsíců po vydání rozhodnutí Evropské komise o schválení daného programu.
- Hlavní funkce MV:
 - do 6 měsíců od schválení programu posuzuje a schvaluje kritéria (navržená ŘO) pro výběr projektů spolufinancovaných v rámci příslušného programu posuzuje a schvaluje kritéria (navržená ŘO) pro výběr projektů spolufinancovaných v rámci příslušného programu a schvaluje veškeré revize těchto kritérií podle potřeb programování
 - pravidelně posuzuje pokrok dosažený při implementaci programu, zejména s ohledem na dosažení stanovených cílů
 - posuzuje a schvaluje výroční a závěrečnou zprávu o provádění před jejím odesláním Evropské komisi
 - je informován o výroční kontrolní zprávě a o veškerých souvisejících připomínkách vznesených Evropskou komisí po přezkoumání této zprávy
 - navrhuje ŘO úpravy nebo přezkoumání programu, které by mohly přispět k dosažení jeho cílů nebo zlepšit jeho řízení
 -

Princip financování a kontroly finanční podpory

- Valná většina finanční podpory je v ČR vyplácena platebními jednotkami ve formě tzv. zálohového financování
- Metoda plateb ex-post
- Všechny náklady musí být prokazatelně doloženy příslušnými doklady (více viz. Zákon o účetnictví) a musí spadat do uznatelných nákladů definovaných v konkrétním operačním programu či Iniciativě
- Nutnost efektivní kontroly ze strany samotného příjemce a průběžné audity ze strany řídicích a platebních orgánů
- Význam principu spolufinancování v 2014-2020

Účetní a další doklady u jednotlivých příjemců

- Specifické vedení účetních dokladů – nutnost členění podle základních skupin dané účetní jednotky
- Nutnost archivace většiny dokladů i 10 let po obdržení závěrečné platby projektu
- Přesné specifikace týkající se osobních nákladů, cestovních výdajů, nákupu zařízení a vybavení či nákupu služeb
- Problematičnost tzv. neuznatelných výdajů – úroky z půjček, vedení běžného účtu, některé daně (např. daň silniční či daň z nemovitostí), výdaje na práce či školení povinné ze zákona

Problematika veřejné podpory

- Obecně je samozřejmě tato forma podpory v EU zakázána, ale pro tyto programy je zde výjimka Evropské komise – relevantní rozhodnutí např. pro OP RLZ je Rozhodnutí ÚOHS čj.: VP/S 81/04 ze dne 24.4.2004, relevantní právní předpisy EU jsou to Nařízení č.2204/2002 a Nařízení č.68/2001 reflektované v legislativě ČR v podobě Zákona č.59/2000 Sb., o veřejné podpoře
- Míra podpory se konkrétně řídí specifickými pravidla podle jednotlivých typů aktivit (školení, investiční akce atd.)
- Jasně dané výjimky z veřejné podpory – např. konzultační a poradenské služby mohou být příjemci maximálně do 50% uznatelných nákladů s tím, že podporovaná služba nemá charakter trvalých či pravidelných činností

Děkuji za pozornost!